

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Rīgas acs”
Reģ. Nr40103443088

APSTIPRINĀTS

100% kapitāla daļu turētājs – RP SIA “Rīgas satiksme”

Kapitāla daļu pārstāvis Dž. Innusa,
pamatojoties uz SIA „Rīgas acs”
dalībnieku sapulces 2022. gada 27.oktobra lēmumu

APSTIPRINĀTS

SIA „Rīgas acs”
Valdes loceklis E. Bebris,
pamatojoties uz SIA „Rīgas acs” valdes 2022.gada 11.augusta lēmumu

POLITIKAS DOKUMENTS Nr. -POL/2022/2
“Risku pārvaldības politika”

RĪGĀ
2022. gadā

1. IEVADS UN MĒRĶIS

1. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Rīgas acs” (turpmāk – Sabiedrība) **Risku pārvaldības politikas** (turpmāk – Politika) mērķis ir noteikt vienotus risku pārvaldības pamatprincipus, kā arī noteikt atbildības un pienākumu sadalījumu Sabiedrībā, nolūkā savlaicīgi identificēt un pārvaldīt Sabiedrības darbību negatīvi ietekmējošos riskus, nodrošinot stratēģisko mērķu sasniegšanu, samazinot potenciālos zaudējumus un reputācijas kaitējumu.
2. Politika nosaka vispārējos risku pārvaldības pamatelementus un principus, to mijiedarbību un integrāciju Sabiedrības procesos.
3. Politika ir saistoša Sabiedrības valdes loceklim un visiem darbiniekiem.
4. Politika izstrādāta ievērojot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrības pārvaldības likumu, Rīgas domes iekšējos noteikumus par Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošo kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības kārtību, Sabiedrības politikas dokumentu “Korporatīvās pārvaldības kodekss”.
5. Risku pārvaldība Sabiedrībā ir neatņemama ikdienas vadības procesu, darbības aktivitāšu, funkciju un citu procesu sastāvdaļa, kas ir saistoša visos Sabiedrības pārvaldības līmeņos. Risku pārvaldības lēmumu pamats ir Riska apzināšanās.
6. Sabiedrība nesniedz pakalpojumus, neiesaistās riska darījumos un/vai, neveic citas darbības, kas rada riskus, kuri apdraud Sabiedrības darbības stabilitāti, t.sk., kas ievērojami var kaitēt Sabiedrības reputācijai.
7. Uzņemoties riskus, Sabiedrība saglabā ilgtermiņa spēju īstenot Sabiedrības darbībai noteiktos mērķus un uzdevumus.
8. Risku pārvaldību Sabiedrība īsteno divos līmeņos:
 - 8.1. operacionālajā līmenī (funkciju risku pārvaldība) – lai nodrošinātu objektīvu un kvalitatīvu Risku novērtēšanu tā tiek veikta vienas jomas, funkcijas risku īpašnieku lokā un valdes locekļa pārraudzībā. Nepieciešamības gadījumā valdes loceklis var izveidot funkcijas, jomas risku vadības komiteju.
 - 8.2. taktiskajā līmenī - Sabiedrības līmenī, kas pārvalda tikai Būtisko riskus, kuriem ar esošām kontrolēm operacionālā līmenī nav izdevies samazināt Riska vērtību noteiktās tolerances robežās.

2. TERMINI

9. Politikā lietotie termini:
 - 9.1. **Risku vadības sistēma** - elementu kopums, kas ietver risku pārvaldības sistēmu, darbības nepārtrauktības un krīzes pārvaldības plānošanas īstenošanu Sabiedrībā.

- 9.2. **Risku pārvaldības sistēma** – pasākumu kopums, kurš nodrošina esošo un iespējamo risku identificēšanu, novērtēšanu un prioritāšu noteikšanu, rīcību risku mazināšanai vai novēršanai, risku mazināšanas vai novēršanas pasākumu rezultātu izvērtēšanu.
- 9.3. **Risku pārvaldības kontroles vide** – risku pārvaldības sistēmas pamats. Kontroles vide iekļauj tādus faktorus kā godīgums, ētiskās vērtības, darbinieku kompetence, vadības stils, atbildība, darbu organizācija, darbinieku attīstība un citi.
- 9.4. **Risks** - iespējams notikums, kas var negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt noteiktos komercdarbības mērķus un efektīvi īstenot stratēģiju; notikums, kas Sabiedrībai var radīt finansiālus zaudējumus vai reputācijas kaitējumu, vai notikums, kas var atstāt negatīvu ietekmi uz fizisko personu veselību un/vai dzīvību.
- 9.5. **Būtisks risks (risks ar augstu vai ļoti augstu vērtību)** – notikums, kas var būtiski negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt noteiktos stratēģiskos mērķus, var radīt būtiskus finansiālus zaudējumus vai būtisku reputācijas kaitējumu, var atstāt negatīvu ietekmi uz fizisko personu veselību un/vai dzīvību.
- 9.6. **Riska apetīte** - riska vērtība, kas sākotnēji vai pēc risku mazinošo pasākumu izpildes un uzraudzības kontroļu ieviešanas paliek un kuru Sabiedrība akceptē.
- 9.7. **Riska tolerance** – pieļaujamā riska vērtība, līdz kuras sasniegšanas neveic risku mazinošus pasākumus, bet Sabiedrībā ir ieviestas ikdienas kontroles.
- 9.8. **Darbinieks** - jebkura Sabiedrībā nodarbināta fiziska persona.
10. Kārtība, kādā Sabiedrība nodrošina un veic risku pārvaldības procesu korupcijas un interešu konflikta novēršanas jomā, ir noteikta Sabiedrības politikas dokumentā “Ētikas kodekss” un tam atbilstošos iekšējos noteikumus.

3.RISKU PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS PRINCIPI

11. Risku pārvaldība ir integrēta gan Sabiedrības ilgtermiņa un vidēja termiņa stratēģijas izstrādes un ieviešanas procesos, gan ikdienas operatīvajā darbībā.
12. Risku pārvaldības process ir saskaņots ar Sabiedrības vajadzībām un darbības specifiku.
13. Sabiedrība, īstenojot risku pārvaldību, iedala riskus, šādās grupās:
Operacionālie riski;
Finanšu riski;
Stratēģiskie riski;
Korupcijas un reputācijas riski.

13.1. Operacionālie riski. Iespēja ciest zaudējumus prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norises, cilvēku un sistēmu darbības vai arī ārējo apstākļu ietekmes dēļ.

Operacionālo risku objekti – personāla atlase, vadības lēmumi, tehnoloģiju izvēle un darbība.

Operacionālo risku apakšgrupas: sagādes risks; procesu risks; personāla risks un nepietiekama cilvēkresursu kapacitāte; personāla kļūdaina rīcība; vides risks; izmaiņas normatīvajos aktos un nodokļu politikā; nedroša darba vide; IT & Informācijas drošības riski; infrastruktūras risks.

13.2. Finanšu riski. Iespēja ciest zaudējumus saistībā ar neparedzētām izmaiņām finanšu jomā. Finanšu risks ir saistīts ar finanšu instrumentiem, līgumsaistībām, inflāciju un citiem apstākļiem, kuru dēļ plānotās izmaksas var būtiski atšķirties no reālajam.

Finanšu risku objekti – likviditātes samazināšanās, nepietiekama vai negatīva naudas plūsma, partneru kredītrisks, procentu likmju risks.

Finanšu risku apakšgrupas: kredītrisks; plānoto pasākumu finansiālā ilgtspēja; likviditātes risks.

13.3. Stratēģiskie riski. Iespēja ciest zaudējumus, kas rodas kļūdainas stratēģijas un attīstību noteicošu lēmumu pieņemšanas rezultātā. Stratēģiskie riski ietver risku neņemt vērā vai nepilnīgi apzināt iespējamus apdraudējumus, risku nepareizi vai nepietiekami pamatoti noteikti darbības perspektīvos virzienus, risku neatbilstoši ieplānot nepieciešamos resursus (finanšu, materiāltehnisko, cilvēkresursu, organizatoriskos).

Stratēģisko risku apakšgrupas: stratēģijas atbilstība Sabiedrības attīstības mērķiem un tendencēm; makroekonomiskie riski; trūkumi stratēģijas ieviešanas vadībā (pārraudzībā); stratēģijā ietvertu pasākumu īstenošanai nepieciešamā finansējuma pieejamība.

13.4. Reputācijas riski. Iespēja ciest zaudējumus saistībā ar negatīva sabiedrības viedokļa izveidošanos par kapitālsabiedrību, tās pakalpojumiem vai sadarbības partneriem.

Reputācijas risku apakšgrupas: korupcijas un interešu konflikta riski; negatīvas publikācijas par Sabiedrības darbību masu mēdijos; personāla tīša neatļauta vai kaitnieciskā rīcība, zādzības; negatīvs sabiedrības viedoklis par Sabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem.

13.5. Korupcijas riski. Iespēja ciest zaudējumus saistībā ar necaurspīdīgumu lēmumu pieņemšanā, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem noteiktās likuma prasības neievērošana attiecībā uz publiskiem iepirkumiem, detalizētu iekšējo regulējumu un darbinieku atbildības ierobežojumu nenoteikšanu, kukuļdošanu un izspiešanu.

Korupcijas risku apakšgrupas: interešu konfliktu un koruptīvas darbības un kukuļošana lēmumu pieņemšanā, iepirkumu necaurspīdīgumu, nevienlīdzīgu un netaisnīgu attieksmi pret visiem ieinteresētajiem piegādātājiem un Sabiedrības līdzekļu neefektīvu un nelietderīgu izmantošanu.

14. Risku pārvaldībai Sabiedrība pielieto uz risku balstītu pieeju - dažādas Risku pārvaldības metodes un instrumentus, atbilstoši Riska vērtībai un grupai. Risku pārvaldības metodes tiek izvēlētas, ņemot vērā konkrēta Riska būtiskumu un ietekmi uz Sabiedrības darbību. Katram riskam Sabiedrībā piemēro tādas risku vadības un kontroles metodes, kas atbilst attiecīgā riska līmenim. Riskiem, ko nevar novērtēt kvantitatīvi, Sabiedrībā pielieto kvalitatīvās novērtēšanas metodes.

15. Sabiedrības Risku apetīti un toleranci saskaņā ar 2.pielikumā minētām vērtībām definē šis dokuments un atspoguļots 3. pielikumā

4. RISKU PĀRVALDĪBAS KONTROLES VIDE

16. Visi Sabiedrības darbības procesi tiek veidoti tā, lai jau sākotnēji mazinātu Identificētos riskus, nodrošinot pilnīgu atbilstību Sabiedrībai saistošajiem to darbību reglamentējošiem ārējiem normatīviem aktiem, kā arī Sabiedrības sadarbības līgumiem, izstrādājot un ieviešot tehniskos un/vai loģiskos kontroles mehānismus.
17. Nosakot Sabiedrības darbinieku pienākumus un piešķirot tiem pilnvaras, tiek ievērots pienākumu dalīšanas princips, kas izpaužas kā to pienākumu (funkciju) nodalīšana, nošķirot darījumu izpildi, apstiprināšanu, grāmatošanu, novērtēšanu un kontroli.
18. Lai nodrošinātu Sabiedrības spēju darboties nepārtraukti un mazinātu zaudējumus krīzes gadījumā, Sabiedrībā izstrādā pārējos Risku vadības elementus - Darbības nepārtrauktības plānu. To mērķis ir nodrošināt būtisko darbības procesu atjaunošanu noteiktā laikā.
19. Sabiedrībā ir noteikti Risku novēršanas vai mazināšanas pasākumu plānošanas pamatprincipi:
- 19.1.pasākumam ir jāsamazina vai jānovērš riska notikuma rašanās cēlonis un/vai sekas;
- 19.2.pasākuma izmaksām ir jābūt mazākām nekā iespējamiem zaudējumiem.
20. Jomās, kurās Risku pārvaldības procesi Sabiedrībā ir nodrošināti atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam, Politika un uz tās pamata izdotie dokumenti Sabiedrībai ir saistoši tiktāl, ciktāl nav pretrunā ārējiem normatīvajiem aktiem. Tās jomas ir:
- 20.1.satiksmes drošība ;
- 20.2.darba vides aizsardzība;
- 20.3.informācijas un komunikācijas tehnoloģiju drošība;
- 20.4.fizisko personu datu aizsardzība;
- 20.5.krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanas,
- 20.6.Korupcijas riski ir noteikti Sabiedrības politikas dokumentā “Ētikas kodekss” un tam atbilstošos iekšējos noteikumus.

5. PILNVARAS UN ATBILDĪBA

21. Risku pārvaldības procesa pilnvaras un atbildība:
22. Dalībnieku sapulce:
- 22.1.apstiprina Politiku;
- 22.2.pārrauga Risku pārvaldības sistēmas darbību, pamatojoties uz Sabiedrības valdes sniegto Riska informāciju un Rīgas satiksmes iekšējā audita neatkarīgu izvērtējumu;
- 22.3.sniedz ieteikumus Politikas izstrādei un pilnveidošanai.

23. Sabiedrības valde:
- 23.1.nodrošina Politikas izstrādi, pilnveidošanu un apstiprināšanu Dalībnieku sapulcē;
 - 23.2.1 reizi gadā veic risku novērtējumu un pārskata identificēto risku mazināšanas pasākumu atbilstību riska novērtējumam;
 - 23.3.nodrošina Politikas ieviešanu un tās reglamentējošo iekšējo normatīvo dokumentu izstrādi un apstiprināšanu;
 - 23.4.nodrošina resursus pietiekamas Risku pārvaldības pasākumiem Sabiedrībā;
 - 23.5.organizē un nosaka kārtību par Sabiedrības risku pārvaldības sistēmas izveidi un darbību;
 - 23.6.pēc nepieciešamības sniedz pārskatu Dalībnieku sapulcei par aktuālo Risku informāciju un Risku pārvaldības sistēmas darbību kopumā;
 - 23.7.nosaka Stratēģiskos un Finanšu riskus, šo risku limitu (ierobežojumu) un ir atbildīga par kontroles procedūru noteikšanu, to ieviešanas kontroli.
 - 23.8.apstiprina pasākumus Darbības (Operacionālo) risku novēršanai un mazināšanai;
 - 23.9.sniedz Dalībnieku sapulcei priekšlikumus par Stratēģisko un Finanšu risku mazināšanas pasākumiem.
24. Iekšējais audits:
- 24.1.regulāri pārbauda un sniedz Sabiedrības valdei un Dalībnieku sapulcei informāciju par Risku pārvaldības sistēmas organizāciju un darbību. Izvērtē vai Riski ar augstu vai ļoti augstu vērtību ir pietiekami pārvaldīti un vai Risku novērtēšana un ziņošana par Riskiem un kontrolēm ir atbilstoša un ticama.
 - 24.2.ir atbildīgs par Sabiedrības Risku pārvaldības sistēmas un šajā Politikā noteiktā izpildes neatkarīgu uzraudzību, kā arī kontroles sistēmas lietderības un efektivitātes novērtēšanu.
25. Darbinieks savas kompetences ietvaros atbild par ikdienas risku vadību, t.i., atbild par amata pienākumu veikšanu un noteikto kontroles procesu ieviešanu un ievērošanu.

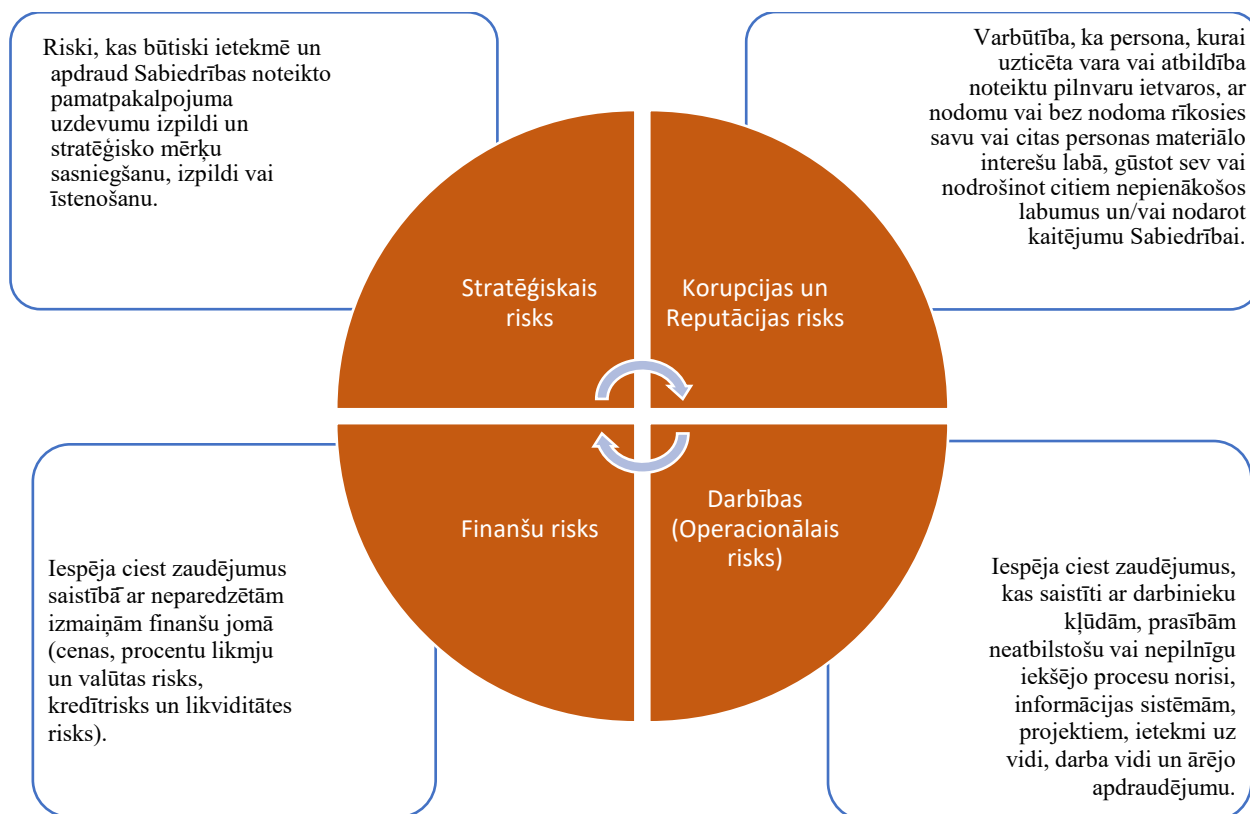
6. NOBEIGUMA JAUTĀJUMI

26. Politika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā apstiprināšanas Dalībnieku sapulcē.

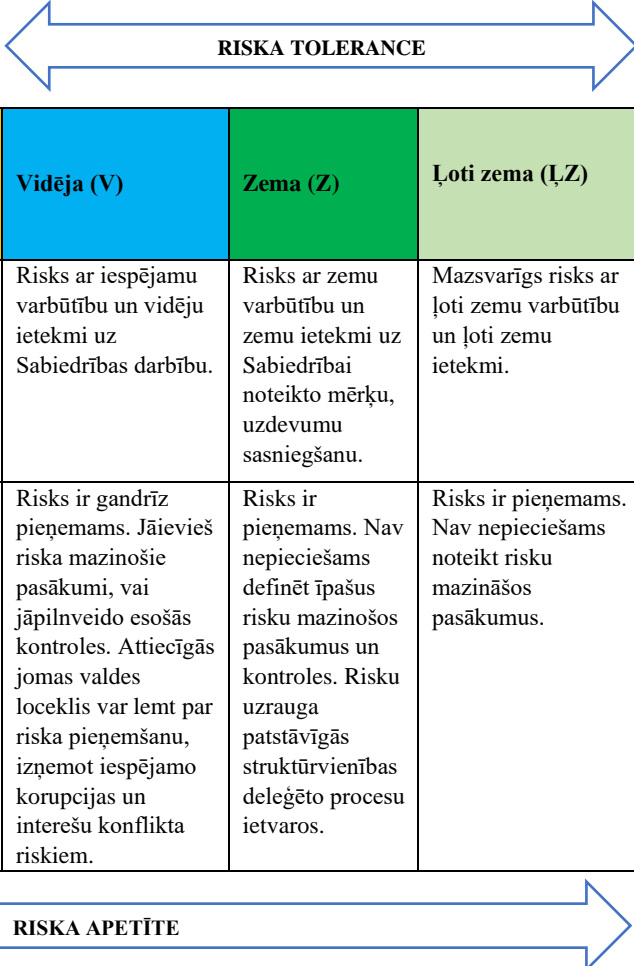
RISKA PĀRVALDĪBAS PROCESS

RISKU IEDALĪJUMS

PIELĀUJAMĀS RISKA VĒRTĪBAS (RISKA APETĪTE UN TOLERANCE)

← RISKĀ TOLERANCE →

Riska vērtība	Ļoti augsta (L,A)	Augsta (A)	Vidēja (V)	Zema (Z)	Ļoti zema (L,Z)
Riska raksturojums	Risks ar ļoti augstu iestāšanās varbūtību un būtisku vai pat katastrofālu ietekmi.	Risks ar augstu varbūtību un augstu ietekmi.	Risks ar iespējamu varbūtību un vidēju ietekmi uz Sabiedrības darbību.	Risks ar zemu varbūtību un zemu ietekmi uz Sabiedrībai noteikto mērķu, uzdevumu sasniegšanu.	Mazsvarīgs risks ar ļoti zemu varbūtību un ļoti zemu ietekmi.
Rīcība	Risks nav pieņemams. Nepieciešama nekavējoša rīcība riska mazināšanai un kontroļu ieviešanai. Prioritārs risks, kura mazināšanai nepieciešami resursi un jāizstrādā pasākumu plāns risku novēršanai un mazināšanai	Risks nav pieņemams. Nepieciešama rīcība, veicot riska mazināšanas pasākumus, kuru izmaksas sabalansētas ar negatīvo efektu.	Risks ir gandrīz pieņemams. Jāievieš riska mazinājošie pasākumi, vai jāpilnveido esošās kontroles. Attiecīgās jomas valdes loceklis var lemt par riska pieņemšanu, izņemot iespējamo korupcijas un interešu konflikta riskiem.	Risks ir pieņemams. Nav nepieciešams definēt īpašus risku mazinājošos pasākumus un kontroles. Risku uzrauga patstāvīgās struktūrvienības deleģēto procesu ietvaros.	Risks ir pieņemams. Nav nepieciešams noteikt risku mazinājošos pasākumus.

← RISKĀ APETĪTE →